

Leden Vaste Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018

PLAATS/DATUM

Utrecht, 9 oktober 2024

KENMERK

2024-006

ONDERWERP

Doorstroomtoets

Geachte voorzitter en leden van de vaste Kamercommissie OCW,

Op woensdag 16 oktober spreekt uw Kamer over de herziening van het curriculum en de voortgang van het masterplan basisvaardigheden. Een brede coalitie van vertegenwoordigers uit het onderwijsveld stuurde afgelopen week al een [brief](#) waarin de onderwijssector het belang benadrukt om de actualisatie van de kerndoelen volgens planning doorgang te laten vinden. In deze brief vraagt de PO-Raad specifiek uw aandacht voor de problemen rond de doorstroomtoets.

Sinds afgelopen schooljaar maken leerlingen in groep 8 de doorstroomtoets in plaats van de eindtoets. Een stap die ervoor moet zorgen dat leerlingen na de basisschool doorstromen naar het op dat moment meest passende onderwijsniveau. Ten opzichte van de eindtoets moet de doorstroomtoets bijdragen aan meer kansengelijkheid in de overgang van het po naar het vo. De doorstroomtoets functioneert als tweede gegeven naast het schooladvies. Wanneer het toetsresultaat hoger uitvalt dan verwacht, moet het schooladvies in principe naar boven worden bijgesteld.

Welke toets de school kiest, is van invloed op het toetsadvies van leerling

Na de eerste afname van de doorstroomtoets ontving de PO-Raad signalen over aanzienlijke verschillen tussen de toetsen onderling. Ook de trendbreuk in relatie tot de eindtoets in 2022-2023 maakten de resultaten van de toetsen minder herkenbaar. Scholen ervoeren door de doorstroomtoets minder vertrouwen in het eigen handelen ten aanzien van advisering van leerlingen. Alle signalen vormden voor de PO-Raad aanleiding voor een diepgaande analyse van de achterliggende cijfers.

Uit onze analyse, weergegeven in de [themaportage doorstroomtoets](#), blijkt dat er verschillen zijn tussen de toetsen van de zes aanbieders. Wat met name opvalt is dat het percentage hogere toetsadviezen voor één van de toetsen vaker hoger uitvalt dan bij andere toetsen. Dit betekent dat leerlingen die deze toets gemaakt hebben, meer kans hebben op een bijgesteld schooladvies. Het maakt voor de kans op een bijgesteld advies dus uit welke toets de leerling maakt.

Doorstroomtoets minder betrouwbaar bij beoordelen onderwijskwaliteit

De aangetoonde verschillen tussen de toetsen maken de doorstroomtoets ook een minder betrouwbaar instrument bij het beoordelen van onderwijskwaliteit. De inspectie waarschuwde in 2019 al dat problemen in de normeringen en vergelijkbaarheid van de eindtoetsen het zicht belemmeren op een landelijk beeld van de eindresultaten van leerlingen. Hetzelfde probleem doet zich nu ook weer voor met de doorstroomtoets. Als we de effecten van maatregelen uit het toekomstige Herstelplan kwaliteit onderwijs goed willen meten is het belangrijk dat dit landelijke beeld er straks wel is.

Oproep: breng het aantal aanbieders van de doorstroomtoets terug naar één

Voor de PO-Raad zijn de verschillen tussen de doorstroomtoetsen onacceptabel. Ook kunnen wij ons niet vinden in lezing van de staatssecretaris waarin wordt gesteld dat de verschillen 'simpelweg een reflectie zijn van het feit dat niet alle scholen dezelfde scores kunnen behalen'. De sector is op aandringen van het ministerie akkoord gegaan met meerdere aanbieders, maar wel onder de voorwaarde dat het voor de kansen van leerlingen geen verschil maakt of je voor de ene of de andere toets kiest. Nu het niet mogelijk blijkt om de vergelijkbaarheid tussen toetsen significant te verbeteren, pleiten wij voor het terugbrengen van het aantal toetsaanbieders van zes naar één.

Aan het begin van de zomervakantie gaf de staatssecretaris aan te willen te wachten met het trekken van een conclusie over de doorstroomtoets tot 2027. De PO-Raad stelt voor niet te experimenteren met de onderwijskansen van kinderen en is van mening dat dit aanmerkelijk sneller kan. Het is hierbij belangrijk dat de doorstroomtoets die overblijft voor alle leerlingen toegankelijk is. De PO-Raad denkt graag mee over een goede invulling hiervan.

Werk uiteindelijk toe naar systeem waarin we later selecteren

Voor de langere termijn blijven wij benadrukken dat er een einde moet komen aan het systeem waarin we leerlingen al op jonge leeftijd selecteren voor een schoolsoort in het voortgezet onderwijs. Op dit moment wordt het toekomstperspectief van kinderen te veel bepaald door een toets die al op 11- of 12-jarige leeftijd wordt afgenomen, terwijl veel leerlingen langer de tijd nodig hebben om op het best passende niveau te komen.

Uiteraard ben ik altijd bereid om inhoud van deze brief nader toe te lichten

Met vriendelijke groet,

Freddy Weima
Voorzitter PO-Raad